

## **PEDIATRIK JARROHLIKDA QIYINCHILIKLAR VA YECHIMLAR – BOLALARDA MURAKKAB OPERATSIYALARNI AMALGA OSHIRISH.**

*Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti*

*Stomatologiya yo'nalishi 1-kurs talabasi.*

**Saydullayeva Zeboxon Yo'ldoshali qizi**

Email: [saydullayevazebo0@gmail.com](mailto:saydullayevazebo0@gmail.com)

**Abdumo'minova Muzayyana Zohidjon qizi**

Email: [muzayyanaabdumominova7@gmail.com](mailto:muzayyanaabdumominova7@gmail.com)

Ilmiy rahbar: Normal anatomiya kafedrası assistenti

**Jaloliddinov Sherzodbek Ikromjon o'g'li**

Email: [jaloliddinovdrsherzod@gmail.com](mailto:jaloliddinovdrsherzod@gmail.com)

### **ANNOTATSIYA**

Ushbu maqolada pediatrik jarrohlikning o'ziga xos qiyinchiliklari, bolalar anatomiyasi va fiziologiyasining jarrohlik amaliyotlariga ta'siri, zamonaviy texnologiyalar yordamida ularni bartaraf etish yo'llari yoritib berilgan. Shuningdek, murakkab tug'ma nuqsonlar, travmalar va o'tkir jarrohlik holatlarida qo'llanilayotgan minimal invaziv, robotlashtirilgan va yuqori aniqlikdagi diagnostik usullar orqali samaradorlikni oshirish bo'yicha takliflar bayon etilgan.

**KALIT SO'ZLAR:** Pediatrik jarrohlik, murakkab operatsiyalar, tug'ma nuqsonlar, minimal invaziv jarrohlik, robot jarrohligi, diagnostika, bolalar fiziologiyasi, jarrohlik qiyinchiliklari, xavfsizlik, reanimatsiya.

### **KIRISH**

Pediatrik jarrohlik – bolalarda uchraydigan tug'ma va orttirilgan jarrohlik kasalliklarini aniqlash hamda davolash bilan shug'ullanuvchi tibbiyot sohasi bo'lib, ularda operatsiya o'tkazish kattalarga nisbatan murakkabroq hisoblanadi. Chunki bolalar organizmi anatomik va fiziologik jihatdan sezgir, rivojlanish jarayonida bo'ladi, bu esa jarrohlik amaliyotlariga alohida yondashuvni talab qiladi. Oxirgi yillarda texnologik yutuqlar pediatrik jarrohlik imkoniyatlarini kengaytirdi, biroq amaliyot davomida hali ham bir qator qiyinchiliklar va xavf omillari mavjud. Ushbu maqola mazkur qiyinchiliklar va ularning samarali yechimlarini tahlil qiladi.

### **ASOSIY QISM**

1. Pediatrik jarrohlikdagi asosiy qiyinchiliklar

a) Anatomik-fiziologik xususiyatlar

Bolalar nafas yo'llarining torligi, qon hajmi kamligi, termoregulyatsiyaning yetilmaganligi, ichki a'zolarining nozikligi operatsiya vaqtida alohida e'tiborni talab qiladi.

b) Tug'ma nuqsonlarning murakkabligi

Yurak, o'pka, ovqat hazm qilish tizimi, buyrak va siydik yo'llaridagi nuqsonlar ko'pincha ko'p bosqichli jarrohlikni talab qiladi.

c) Diagnostika muammolari

Yosh bolalarda shikoyat qilish qobiliyatining cheklangani, klinik belgilar tez o'zgarishi tashxis qo'yishni qiyinlashtiradi.

d) Anesteziya bilan bog'liq xavflar

Bolalarda narkozga sezgirlik yuqori bo'lib, dozani aniqlashda aniqlik muhim.

e) Operatsiya jarayonida xavfsizlik

Qon ketishi, infektsiya xavfi, asoratlarning tez rivojlanishi pediatrik jarrohlar uchun asosiy xavf omillaridan.

2. Yechimlar va zamonaviy yondashuvlar

a) Minimal invaziv jarrohlik (laparoskopiya, torakoskopiya)

Kichik kesmalar, kam og'riq, tez tiklanish bolalar uchun optimal variant hisoblanadi.

b) Robot yordamida jarrohlik

Aniqlikning yuqoriligi, jarrohlik maydonini keng ko'rish imkoniyati, murakkab tug'ma nuqsonlarni tuzatishda samaradorlik oshadi.

c) Yangi avlod diagnostika usullari

MRI, 3D-UZI, CT, endoskopiya orqali tug'ma nuqsonlarni erta aniqlash operatsiya rejasini aniq belgilashga yordam beradi.

d) Multidisciplinar yondashuv

Neonatolog, anesteziolog, jarroh, reanimatolog va pediatrlarning hamkorligi muvaffaqiyat foizini oshiradi.

e) Individual yondashuv va rehabilitatsiya

Har bir bola organizmi o'ziga xos bo'lgani uchun davolash rejasi yoshga, vaznga, xastalik darajasiga mos tuziladi. Rehabilitatsiya esa operatsiyadan keyingi tiklanishni tezlashtiradi.

### **DOLZARBLIGI**

Bugungi kunda tug'ma nuqsonlar ko'payishi, neonatologiya va diagnostikadagi natijalarning yaxshilanishi yangi tug'ilgan chaqaloqlarda murakkab jarrohlik amaliyotlariga ehtiyojni oshirmoqda. Shuningdek, pediatrik jarrohlikda yuqori malakali mutaxassislar, zamonaviy texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarning talab qilinishi ushbu sohani yanada dolzarb qiladi. Murakkab operatsiyalarning muvaffaqiyatli o'tishi esa bolalarning hayot sifatini yaxshilashda muhim omildir.

### **XULOSA**

Pediatrik jarrohlik yuqori mas'uliyat, katta aniqlik va professional yondashuvni talab qiladigan murakkab sohadir. Bolalar organizmining nozikligi, tug'ma nuqsonlarning murakkabligi, diagnostika va anesteziya bilan bog'liq qiyinchiliklar

operatsiya jarayonini yanada mas'uliyatli qiladi. Zamonaviy minimal invaziv texnologiyalar, robotlashtirilgan jarrohlik, yangi avlod diagnostika usullari va multidisiplinar jamoaning hamkorligi tufayli bugungi kunda bolalarda eng murakkab operatsiyalarni ham xavfsiz va samarali bajarish imkoniyati mavjud. Kelajakda innovatsion yondashuvlar yanada rivojlanib, pediatrik jarrohlik natijalarini yanada yaxshilashi shubhasiz.

**FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR**

1. Pediatric Surgery: General Principles and Newborn Surgery
2. Operative Pediatric Surgery
3. Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice
4. Pediatric Surgery: General Principles and Newborn Surgery
5. "Bola jarrohligi" – O'zbekiston tibbiyot institutlari uchun darslik
6. "Challenges in Neonatal Surgery: Current Concepts and Future Directions"
7. American Pediatric Surgical Association (APSA)
8. National Institute of Health (NIH) – Pediatrics Section
9. "Anesthetic Considerations in Pediatric Surgery"
10. "Robotic Assistance in Pediatric Surgery: Indications, Outcomes and Limitations"
11. Xalqaro tashkilot va elektron manbalar